

TÁROGATÓ.

VEGYES TARTALMU HETILAP,

a gazdasági egyesület, vidéki és városi nőegylet s a Szamos-Tiszahát közlönye.

Megjelen minden szombaton.
Előfizetési feltételek.
Helyben:
Egész évre . . . 4 ft.
Fél évre . . . 2 „
Házhoz hordva, vagy vidékre postán:
Egész évre . . . 4 ft 50 kr.
Fél évre . . . 2 „ 25 „
Egyes szám ára . . . 10 „

Hivatalos és magán-hirdetések

jutányos áron készpénz fizetés mellett elfogadtnak.

Bélyegdíj minden beigtatásért 30 kr.
A nyilttérben a háromhasábos gármonsor beigtatási díja 20 kr.

Felelős szerkesztő s kiadó
Kovács Márton.

Szerkesztői iroda s kiadó-hivatal,
hová a hirdetések s előfizetési pénzek utasítandók,
templom-utca 548. sz.

Szerkesztő társ
Zombori Gedő.

A Szatmár-Németi bortermelők egyesületének alapszabályai.

1. §. A Szatmár-Németi szőlő birtokosok azon czélból hogy a szatmárhegyi bortermelésnek újabb lendületet s gyümölcsöző emelkedést szerezzenek együttes és összhangzó közreműködés tekintetéből társulatba lépnek s működésüket mint szatmárhegyi borászati társulat életbe léptetik.

2. §. A kitűzött czél elérése végett a társulat feladata leendő a szatmári bornak

a) állandó és biztos fogyasztást,

b) hitelt,

c) eredményes értéket s a vidék piaczáni kelendőségét biztosítani.

3. §. A bor fogyasztás előmozdítását első sorban főleg a szatmárvárosi bormérés átvételével eszközölni.

A bor hitelének megszilárdítását kellő mivelés, avatott és tiszta kezeléssel előkészíteni, s az így erősebbedő hitel alapján alkalmas összeköttetések által utat tör és piacot nyit a távolabbi forgalomnak.

4. §. Bárha a társulat feladatát csak akkor fogja teljesítenek tekinteni, ha az elébe tűzött hármass czélt sikerrel és egész terjedelmében érvényesíteni — mindazonáltal nehogy erejét már alakulásában megsztva — a felvett több irányban fogyasztást szenvedjen — feladatát fokozatosan és sorrend szerint úgy indítja meg, hogy az elért siker a következő terjeszkedést támogatóván a sikerdus működés biztosítva legyen.

5. §. Működésének első tere lesz tehát a szatmári bortermelésnek fogyasztást szervezve annak értékét emelni, s azáltal a szőlőtulajdonosoknak az eddiginél biztosabb gyarapodást eszközölni.

E czélból miután Szatmárváros polgárai túlnyomó többségének érdeke — kik egyszersmind szőlő-birtokosok és bortermelők, méltán és joggal igényelhetik azt — hogy gazdálkodásoknak egyik jelentékeny ága magában a városban találja első piaczát — ez alakulandó társulat oda fog törekedni, hogy a városi nagy közönség összetett érdekeinek figyelemben tartásával a város bormérés jogát, — bárha verseny útján magának biztosítsa.

7. §. Az előállítandó fogyasztásnak első és lényeges feltétele a bormérés gyakorolhatása lévén, a társulat működésének megindítását ez alapra fekteti.

8. §. Hogy a bormérés által a felállított czél el legyen érve, a társulat egyik főfeladatának fogja tartani:

a) a Szatmárhegyen termesztett bornak minden más vidéki borok közt az elsőbbséget biztosítani, kivéve azon esetet ha a kellő szükséglet helybeli termés által nem fedeztethetnek.

b) az egyes bortermelőknek a kimérhetést megkönnyíteni, annak gyakorlását a meghatározandó korlátok közt eszközölni, végre a városi közönséget és a vidékbelieket — egészséges és tisztán kezelt itallal ellátni.

9. §. A 8-ik §-ban megjelölt eljárás és kezelés a társulat részéről különös és a ter-

melők érdekeit figyelemben vevő határozványok által fog szabályoztatni.

10. §. A társulat tagja lehet Szatmár városában meghonosított minden bortermelő, ki a társadalom jogait csonkítatlanul élvezi.

11. §. A társulat szerkezetében feloszlik alapító és résztvevő tagokra.

12. §. Alapító tagok azok, kik a társulati vállalat kezelésébe befolyanak — költségeit viselik — s az elvállalt kötelezettségeikért felelőséggel tartoznak.

13. §. A társulat s illetőleg az alapító részvényesek kezelési tőkéje 200 darab 100 ftos részvényekből áll, melyből egyelőre 120 részvény bocsátatván ki, 80 részvény további intézkedésig a társulat rendelkezésére marad fenn, 100 darab részvény aláírása után a társulat nem bocsáthat ki.

14. §. A megalakulásra feltételezett részvények biztosítása után — az aláírók alakuló közgyűlést tartanak s a rendes közgyűlésig ideiglenes minőségben nyilt szavazat többséggel az elnököt s pénztárnokot megválasztja.

15. §. Az aláírók s illetőleg alapító részvényesek kötelesek az aláírt részvények után eső összegeket oly részletekben s azon határidő alatt befizetni a mint azt a közgyűlés elhatározni fogja.

16. §. Az aláírt részvények első részlet fizetése minden egyes részvény után annak 10%-tőlja az alakuló gyűlés megtartása után 8 nap alatt a megválasztott ideiglenes pénztárnoknál ennek elismerése mellett mulhatlanul befizetendő.

17. §. Az oly aláírók, kik e kötelezettségeknek bármely oknál fogva eleget nem tesznek, alapító részvényes igényeiket elvesztik s a társulattól kilépettnek tekintetnek.

18. §. Hasonló tekintet alá jönnek azon részvényesek is, kik a közgyűlés által meghatározandó részlet fizetések pontos teljesítését elmulasztják, ez esetben a már kifizetett összegek a társulat tulajdonává válván, a beszüntetett részvényekkel a társulat közgyűlésileg szabadon rendelkezik.

19. §. Minden alapító tagnak legalább egy ily részvénynyel kell birnia.

20. §. Egy alapító tag 10 ily részvény-nél többet nem birhat.

21. §. Résztvevő tagok azok, kik borterméseiket a társulat rendelkezésére bocsátják s a kezelési költségekhez minden átadott köböl bor után 5 uj krajczárral járulnak, s a bekövetkezendő értékesítésben a társulati határozmányok szerint — melyek az alapító tagokkal közösen bele nyugosznak.

22. §. A kezelési költségek díjja a kölcsönös leszámítás alkalmával egyenlítettnek ki.

23. §. A társulat ügyeit az élén egy igazgatóval — 6 választmányi tagból — pénztárnok, számvevő, s jegyzőből egybeállított választmány vezeti, melyet a társulat közgyűlése kebeléből egy évi tartamra titkos szavazat-többséggel választ.

24. §. A közgyűlés, s ennél fogva a választmány tagjai csak a társulat alapító tagjai lehetnek.

25. §. A közgyűlés határozatai szavazattöbbséggel döntetnek el, minden egyes részvényhez egy szavazati jogot adván.

26. §. Az év végével lelépett igazgató és választmányi tagok újból is megválaszthatók.

27. §. Az igazgató vála-ztmány oldala mellett áll a pénztárnok — ki egyszersmind választmányi tag — s a választmányi tagok közül szintén titkos szavazattal választatik.

28. §. Az igazgató választmány intézkedéseiről, a közgyűlésnek felelős; — alája van rendelve a kezelési összes személyzet, s azt belátása szerint saját hatáskörében alkalmazza.

29. §. A közgyűlés rendes üléseit minden 3 hónapban és az év végével — az igazgató választmány hetenkint egyszer tartja; sürgős esetekben azonban ez ülések annyiszor megtartathatnak, a mennyiszer azt a társulat érdekei megkívánják.

30. §. A közgyűlés — az igazgató választmány — az igazgató, végre az alapító és részvényes tagok a társulat irányában jogokkal és köteleességekkel lévén felruházva, e jogok és köteleességek következők:

A közgyűlés jogai és köteleességei.

31. §. A közgyűlés elhatározza a társulat működésének tartamát, mely időtartam azonban összhangzásban kell hogy legyen azon terhelő vagy lekötő kötelezettségekkel, melyet a társulat elvállal.

32. §. Ez időtartam letelte után a társulat feloszlottnak tekintetvén, az elvállalt kötelezettségek az egyes tagokra nézve a jövőt illetőleg megszűnnek, s az egyes tagok szabad akaratától függ hogy újból alakuljanak.

33. §. A közgyűlés joga és kötelezettsége az igazgató meghívására minden 3 hónapban, s az év végével összejön, a társulat alapszabályait megerősíteni, azokat a fenforgó körülmények szerint módosítani, az igazgatót — az igazgató választmányt, a pénztárnokot és jegyzőt — titkos szavazat útján megválasztani, az igazgató választmányt követett kezelése és eljárása iránt megszámlatni, bemutatott számadásait átvizsgálni, — működésének irányát megjelelni s kötelező utasításokat határozni, végre az igazgató választmány határozatára a számvevő pénztárnok és kezelő személyzet fizetését megállapítani.

34. §. Rendkívüli körülmények között a megjelölt időn túl is 20 szavazatkérő alapító tag kívánatára az igazgató köteles három nap alatt a közgyűlést egybehívni, s az előadandó ügyeket tárgyalás alá venni.

35. §. Ha az igazgató a 20 szavazat részéről írásban benyújtott felhívásra 3 nap alatt a közgyűlést össze nem hívná, jogában áll a felszólamló 20 szavazattal bíró tagnak saját nevében is a közgyűlést összehívni.

36. §. A közgyűlés rendes elnöke a választmányi igazgató; akadályoztatása esetére a közgyűlés által egyidejűleg választott helyettese, s a 29-ik §-ban előadott esetben a közgyűlés részéről nyilt szavazással ez esetre választott bármely alapítótag.

37. §. A közgyűlés intézkedéseinek és határozatainak hatásköre, kivéve a kezelés részleteit a társulat összes ügyvitelére kiterjedvén az intézkedések felett: határozatok szavazattöbbséggel döntenek el.

38. §. Határozat képes rendes közgyűlés tartására szükséges, hogy abban az alapító részvényekből legalább egy harmada, ellenben az alapszabályok módosítására $\frac{2}{3}$ képviselve és jelen legyen.

Az igazgató választmány jogai és kötelessége.

39. §. Az igazgató választmány mint közgyűlés egyetlen és felelős közege a közgyűlés határozatainak korlátai közt a társulat összes ügyeit önállólag és függetlenül vezeti és azok felett intézkedik, megválasztja a számvevőt és az összes kezelő személyzetet.

40. §. Üléseit a választmány rendszeresen minden héten egyszer tartja, határozatait szavazattöbbséggel érvényesíti, érvényes határozat hozatalra az igazgató elnökön kívül 4 választmányi tag jelenléte szükséges.

41. §. Az igazgató választmány intézkedéseinek hatásköre kiterjed a társulat vagyonának kezelésére, a kezelési módokat megállapítására, a kezelési személyzet felfogadására s elbocsátására, s ezek fizetések meghatározására, a borok minőségének osztályozására, s azok árának a közgyűlés által ez irányban külön megállapított utasítások szerinti meghatározására, a követelések bevételére s minden kötelezettségek teljesítésére, joga és kötelessége továbbá az igazgatónak kötelező utasításokat adni, működését ellenőrizni, bírálat alá venni, s előforduló esetben a közgyűlés bekövetkeztéig is igazgató minőségétől ideiglenesen felmenteni.

42. §. Ez esetben joga és kötelessége az igazgató választmánynak a közgyűlést a legközelebbi 3 nap alatt egybehívni, s az előkerült körülményeket a közgyűlés határozata elé terjeszteni.

43. §. Az igazgató választmány a számvevői előmunkálat alapján javaslatba hozza az alapító részvények utáni osztalékot, a visszatartandó tartalékot, nem különben a termelő részvényeseknek beadott borai értékesítését s annak mennyiségét, számot ad a közgyűlésnek eljárásáról s minden év végével az üzlet eredményét számvevői mérlegeléssel beterjeszti.

Az igazgató jogai és kötelességei.

44. §. Az igazgató a társulatot minden

irányban képviseli, nevében és helyette a közgyűlés vagy az igazgató választmány megbízásával szerződéseket köt, kötelezettségeket vállal, a bevételeket és kiadásokat számvevői ellenőrzés mellett utalványozza, elnöke a közgyűlésnek s az igazgató választmánynak, s mint ilyen mindkét testület határozatainak közvetlen vagy közvetett végrehajtója.

45. §. Az igazgató eljárásáról felelős, s intézkedéseiről az igazgató választmánynak s ezzel együtt a közgyűlésnek számadással tartozik.

46. §. A közgyűlést a 28. §. nem különben a 37. §. a választmányi gyűlést összehívja, mindkét testület határozatait elnökiileg kimondja és megállapítja, a szavazatok egyenlősége mellett szavazatával határoz.

A pénztárnok.

47. §. Az igazgató utalványozására el látva a számvevői érvényesítéssel bevételbe veszi és kiadja, a társulat pénz vagyonát, a bevételekről és kiadásokról rendszeres naplót vezet, s a reá bizott pénzt felelőség terhe alatt megőrzi.

48. §. Minden 3 hónapban a számvevő közreműködésével egybe állítja a társulat pénzállásáról mérleget s azt, közgyűléshez leendő bemutatás végett az igazgató választmánynak az igazgató útján beterjeszti.

49. §. A számvevő ellenőrzi a társulat összes vagyonát minél fogva:

50. §. Az összes bevételeket, természetben vagy készpénzben, a kiadásokat előjegyzti, az utalványozásokat az igazgató választmány határozatához képest érvényesíti, az illető számadásokat és a társulat vagyonáról mérleget egybe szerkeszti.

51. A közgyűlés és a választmányi ülésekben részt vesz, s a kívánt felvilágosításokat kiszolgáltatja.

52. §. Az alapító tagok tulajdonosai a társulat összes vagyonának, részvényeik aránya szerint részesülnek a társulat jövedelmében s hasonló arányban fedezik az esetleges veszteséget is.

53. §. Részvényeik száma szerint részt vesznek és szavaznak a közgyűlésen, e jogukat csak személyesen gyakorolhatván, joguk s befolyásuk kiterjed mindazon tárgyakra, melyek a közgyűlés hatáskörébe tartoznak.

54. §. Alapító jogait gyakorolhatják mind addig, míg a közgyűlés határozatait

pontosan teljesítik, s polgári jogaik teljes élvezetében vannak.

55. §. Elveszti e jogokat a társulati közgyűlés határozatának pontos meg nem tartása és különösen az által ha részvények után meghatározandó részlet fizetéseket a kikötött határidőre ki nem fizetik, ez esetben a már befizetett összegek a társulat tulajdona maradván, s tulajdonosa a társulattól kilépettnek tekintetik, s részvénye felett a társulat szabadon rendelkezik.

56. §. Részvények csak teljes egységekben szerezhetők, töredék részvények semmieseknek tekintetnek.

57. §. A részvények eladásánál elsőbbségi joggal a társulat bír, s ezért az egyes tagok által birt részvények eladása vagy áthármitása idegenekre csak azon esetben eszközölhető, ha azokat a társulat a befizetett részletek kifizetésénél átvenni nem volna hajlandó.

58. §. A részvényes tagok jogot és igényt tartanak kiadott borai iránti teljes és tökéletes kielégítésére, azon módokatok és értékek szerint, a mint azt a társulat külön határozmányai szerint a borok átvételénél az alapító tagokra nézve megállapítani fogja.

59. §. A részvényes tagok a társulat irányában nem terhelvők, minél fogva jogai és igényei a beadott borai teljes kielégítésén túl nem terjedhet.

60. §. Az üzletbeni részesülés arányán az alapító és részvényes tagok közül a társulat az igazgató választmány javaslata folytán saját hatáskörében állapítja meg.

61. §. Társulatot működésében a közügy előmozdítása, s a kölcsönös bizodalom vezérlendik, üzletéhez csak romlatlan jól kezelt egészséges és tiszta bort fog elfogadni.

62. §. Kik e bizalommal bármi tekintetben visszaélnék, s hitelét, melyre jövőjét fekteti, kockáztatni nem áttalanák, a társulati részeségtől mindenestre eltiltatnak, fentartván e tekintetben a társulatnak annak idejében óvó és megtorló intézkedéseit.

Néhány szó, a szeszies italokkali mértékletlen éléről, s azok eltávolításáról.

Ha a sok, s az emberiséget lealacsonyító tényeket figyelembe vesszük, egynek találjuk ezek közt a szeszies italokkali mértékletlen élést, és e gyönyör élvezet nem hogy gyérülne, sőt mint száraz időben a

TÁRCSA.

EGY IFJU ASSZONYNAK.

Pest, 1866.

Azt mondtad, hogy évek mulva tán
Még szereini tudnál engemet,
Jó, lásd én messze elvonultam
S szívembe zártam szenvedésemet.

Elmult egy év, követte több más,
Arczomról a szín elköltözött;
S te új kedveseddel mosolyogva
Vigan valál a boldogság között!

Oh ne nézd hát most halvány arczom,
Hisz fájdalom mit sem érdekel!
Csókold meg inkább férjed ajakát,
És tanuljon hű lenni a kebel!

B u d.

Tárczalevél a szerkesztőtárhoz.

(Folyt. és vége.)

Ha az a tizenégy férfit ezen dölyfös határozatra megdöbbenve lemond a föltett céltól, sok időre, talán egy századra visszadobál az eszme a tényévalástól, azonban azok lelkes, jellemes férfiak valának, s ropant erőfeszítéssel végre is kivívták a kolozsvári guberniumnál folyamodványaikkal a sikert. A szászok morogva bár, de még is kimutatták a templom és temető leendő helyiségét.

Két hatalmas lépés volt ez a hódítás terén, és századoknak szolgál megdönthetetlen bástyául. A szellem és kitartás lobogója fönnlengett tehát diadalmasan!

A templom fölépült gyorsan munkás kezek által, kegyes szívek közreműködésével, alig pár év mulva az alapító letétele után, a fölszentelt falak közt zengének a zsolná-író szent dalai! A temető is berendeztetett, azonban mintha ő is pártolná az ifju egyházat: ritkán követeli néma, halvány áldozatját!

A szászok ezután úgy tették magukat, mintha észre sem vennék a reformata eklézsia mozzanatait, megvetőleg beszéltek róla: szóval fumigálták, ignorálták! Azonban eljött a pillanat, midőn az ifju egyház megdöbbenő jelét adá életrevalóságának, eljött az óra, midőn a szászok és oláhok elhalványultak azon szellemi erőttől, mit a megvetettek kifejtének, eljött végre a nap, midőn a reformatusok a szellem küzdterén fényes diadalt ültek Brassóban.

1865. őszkor országgyűlési magyar követül a brassói közbizalom Bömeches Frigyeszt tisztel meg, ilyenképen tehát még egy második választás lett szükségessé, Trauchenfels és Mager követjelöltek között. Mager elbizakodva nagy számu szász és oláh párthiveiben előre úgy beszélt, hogy a követség aranyalmáját kezei közt tartja, megjegyzendő, hogy ezen aranyalma gyümölcsét a torkokon kellett öntözgetni sörrel, borral és pálinkával, hogy folyvást ragyogó legyen!...

Trauchenfels belátta, hogy kisebbségben marad s már le is akart mondani, midőn egy jótékony villám-sugár futott boros gondolatjain keresztül.

Elmegy a magyar kaszinóba, mely szintén a reformatusok műve, s az ott egybegyűlt urakhoz így szól:

„Uraim! követjelöltségemről már-már le akartam mondani, azonban egy áldott gondolat ide vezetett, kérem önöket ha tehetnek értem valamit, sziveskedjenek pártfogolni, én Pesten végeztem a jogfolyamot, magyar légben növekedtem fel, s ígérem önöknek uraim,

hogy érdekeket képviselői állásomon mindenkor szentül védendém!

E néhány, őszinte lovagias szó az ifju brassói közbirtokost képviselővé tette.

Mager megbukott s Trauchenfels győzött!

Az ötvenezernyi brassói lakos között azon hir, hogy Trauchenfels a reformatusok szellemi erejével küzdötte ki diadalát, sebes villámként futott ajkáról ajkra!

Mindenki megdöbbenve beszélt e vívmányról, s a vén szászok nagyokat szippantva burnótszelencéjükéből, bosszusan rázogatták orrukat, és kellemetlenül csóváltgatták fejüket.

Az élet jelenség adása megtörtént, s most a szászok és oláhok túlyomó többsége nem minden föllelem nélkül lép azon küzdterre, hol a közös ügyek szabadon tárgyaltatnak!

Midőn e sorokat írom, a czenki sétányról elragadó dallamok érintik hallérezkemem, a reformata egyház dalárdaegylete tartja estélyét.

Most a „szózatot” éneklük, megható, kellemes, mélabus hangok ezek, leteszem koronkint a tollat s elmerülök a dal élvezetében.

A „rendületlenül” szó villanyfolyamként fut végig ereimben!

Lehetnek dalok, melyek a gyönyör hetedik menyenyébe varázsolják a lelket, lehetnek dalok, melyekre a szív lángra lobban és minden diésőre esküszik a képzület hevében a halandó; de a magyar daloknak még sincs párjuk, röpdülő lángok ezek, mik fölguyják a magyar szellemvilágát, fölmagasul ezek hallatára az ember, előtte lebeg a mult diésősége, a jövő tündéreménye, köny hull a szemből, de megistenül a lélek! Más nemzet tán meg nem érti, de a magyar mindig szívből fogja zengeni: Hazádnak rendületlenül!

Ifj. Freudhoffer J.

tomboló szélvész által széthordott üszkők láng tengerrel borítják az épületek s éghető anyagok sokaságát; ugy a szesz italokkali mértékletlen élés vérébe gyökerezvén, mintegy népünk alsó osztályának e kór kiméletlenül dul közöttük. S ha e dilemma mit felállíték tulzottnak tetszenék, vessünk egy futó pillantást a naponkint nézletileg tapasztalható esetekre, azonnal tiszta meggyőződést szerezhetünk magunknak.

Meg kell borzadni minden az emberi érzést még keblében hordozó emberi lénynek, ha megtekinti egyébkor is, de főleg vásár- és ünnepnapokon a részegség által eltorzult emberi alakokat, ugy falu mint város helyeken.

A kép sokkal ismeretesebb, minthogy ennek gyász színét hosszasan esetelnők, a következtetések pedig s a végeredmény fájdalom, sokkal érezhetőbb a társadalomnak, igen sok osztályaiban, minthogy azt számos példával bizonyítani kellene.

Hány család eszi a kegyelem kenyerét, mely azt régebb maga osztogatta?! Hány ember és hány család siratja a régi fényt, s aranyát is tündöklőbb s becsesebb becsület s tiszteltetés ködlepkeléni szétesését! és... és... mindez legtöbb izben a szesz italokkali mértékletlen élés szomorú következménye.

Azonban igen sokan — szerintük — fontos okokkal kívánják kimutatni a szesz italokkali élés szükségességét. Az egyik azt mondja: hogy az egészség fentartására okvetlenül szükséges szesz italokkal élni, mert ez ad erőt, eleveniséget a munka által meggyengített testbe, mi ha elmaradna, sokféle betegség fejlődne ki, mi hogy ne történjék egyedül ezen óvszer képes az ellenhatást előidézni.

Nem akarjuk vitatni, hogy kellő időben kellő mértékkel a bor s meg a pálinka is kedvező sikerrel ne működhessek, sőt azokat a maguk idejében s módjával használva jó hatásuaknak ismerjük el, főleg az elsőt.

De azt senki sem állíthatja, hogy ha valaki kellenél többet iszik, kiválólag az átkozott szeszből, melyel élelmes izraelitánk oly ügyesen tudnak elbánni, javára lenne a testnek, sőt ellenkezőleg vérlassudást, s különbözőféle betegséget idéznek elő, a lélekre is nyommasztólag súlyosodván, a halál sem tartozván ez esetben is a ritkaságok közé.

A másik így szól: engemet súlyos bánat terhel, én italba fojtom bánatomat, mely különben hirtelen megemésztené. És valjon nem nagyobb bánatot okoztál-e magadnak kijózanodva... Hát ha valakit mámaros s állati állapotokban, szóval vagy tettel ugy bántottál meg, hogy azért becsületed pelengerre van téve, reád börtönzés vagy pénz büntetés várokozik, mely vagyondnak nagy részét felemészteni, és ha mindezek nem történnek is, a bágyadtság az egészség minden perczeni elvesztése nemde mind szorongással töltenek el téged, s ónsúlylyal nehezdednek reád mind testi mind lelki súlyos következményei gyakori részegeskedésnek, és ha mind azon félelmektől menekülni kívánsz, melyek tégedet sujtanak korhelység miatt, nemde örökösén részegnek kellene lenned, és ha mindig az vagy, nemde hanyathomlok fogsz rohanni a mély ösvény felé, mely tégedet és tiédet csalhatlanul elnyeléssel fenyeget, sőt el is nyel?!

Korunkban, midőn oly sok mindenféle, az emberiség javára irányzott egyletek vannak, s alakulnak; valóban ohajtandó lenne, hogy a mértékletességi egyletek ne csak mint pium desideriumok vagy mint nagy ritkaságok mutatkozzanak honunkban, hanem el lenne az terjedve általánosságban, mely a vesztére siető alsó néposztályt kiragadná a mély örvényből, mely lábai alatt tátong, vagy a melybe már bele is sodortatott. Különösen a pálinka ivás oly nagy mértékben

van elharapódzva, hogy e tekintetben nem kis okunk van a megdöbbenésre, s kérdelem, mi lesz mind ezekből??. erkölcsi s anyagi elsüllyedés!

Igaz, hogy nincs erő reá, hogy valakinek azt parancsolhassuk, hogy neked ennyit s ennyit, vagy éppen semmit sem szabad innod, de hogy mind a koreszmák felette való nagy számát, mind s főleg azon helyekeni rendkívüli sok tivornyázást a kúhatóság parancsa által kevesbitné s mérsékelné, nem volna felesleges.

Itt ugyszólva az erkölcsi kényszerítés dönt kiválólag; gyakori megmagyarázása a nép emberei által az iszákosság veszélyes következtetéseknek, kiosztogatása valamely ezt tárgyazó folyóiratoknak, melyek oda működnek, hogy utáltassák meg a néppel a szerfeletti pálinka s bor ivást, a hosszas áldomások, a napokra terjedő lakodalmak, keresztelek, torok, kisebb keretbe vonása és mint már említők ezeknek koronája a mértékletességi egyletek felállítása, mind igen üdvös tényezők lennének.

Igy igaz hogy sok, az ital-mérés által meggazdagodott az emberiség romlását előidéző egyének üttetnének el zsiros kereszektől, de más felől az anyagi ziláltság a végpusztulás nem ütne fel tanyáját a békés munkás s együgyű nép között oly nagy mértékben.

Mens sana in corpore sanó. Így az anyagi jobbléttel — melyre e nyommasztó időben oly kiáltó szükség van — karöltve haladnának a szellemiek, s egy lépéssel közelebb volnánk a valódi jólléthez, mely képes egyedül a nemzeti életet is megtartani.

Távoztatni kell tehát az iszákosságot, s törekedni kell teljes erővel a józanságra!!

Érmelléki.

Egressy Gábor

Szüil. 1808. nov. 5-án. Megh. 1866. jul. 30-án.

A nemzeti színház július 30-kán nagy szerű s tán a maga nemében egyedül álló gyász esemény színhelye volt. Egressy Gábor a legnagyobb drámai magyar színész, mint már rég jóslja s lelki barátja Petőfi-vel a mint ohajtotta ugy halt meg: Obernyik „Brankovics”-ának remek személyítésekor, szerepét egészen átérezve összeomlott és meghalt. Ez azon jelenet volt, midőn Brankovics elé két fiát megvakitva hozzák vissza a szultán udvarából. Egressynek ez a legremekebb jelenete, művészetének non plus ultrája. E jelenetben földre hullott, de nem művészzel, hanem meghalva. Előbb azt hitték, hogy a levert atya szerepét játszja, de az „Iván” játzó Lendvainé sikoltása megmondotta a szivrázó valót. A megdöbbenet közönség egy része széteszlott, egy részét a résztvet a színház melléképülete felé sodorta. A főváros legjelesebb orvosai ápolták; hasztalan, főszerepe az utolsó volt két óra mulva neje s gyermekei karjai közt meghalt a kezdő nagy színészek e szép triumviratus harmadika.

Nagy volt mint színész, elragadó mint szónok, tüzelkü mint honfi. Jellemtulajdonaiból az eddig élt „legnagyobb magyar színész” jellemét állíthatjuk össze. Atyja borsodmegyei ref. pap volt; midőn színész lett, tehetségéhez senkinek sem volt reménye, s éveken át tengett roppant nyomorban. Midőn Pestre felküzdötte magát, barátja s versenytársa lett a természettől páratlan bőkezűséggel megáldott Lendvainak és Petőfi-nek, ki őt megénekelte. A nagy nemzeti mozgalomkor szónokolt mint egy Desmoulines; karddal ott küzdött a csatasíkon, majd szenvedett idegen hazában. Midőn 5 év mulva visszajöve fellépett, nagyobb volt mint azelőtt. Kedvelte s gyakran megláto-

gatta a máramarosi fürdőket. Élete szép, halála nagyszerű volt; most ott nyugszik egész életében összegyűjtött koszorúin.

Nyugodjék békével!

Helybeli hírek.

A Szatmárnémeti sz. k. városi lövész-társulat ez évi királylövészetét f. é. augusztus hó 16, 17, 18, 19 és 20-dik napjain tartandja, még pedig az első három nap reggeli 8 órától 12-ig, s d. u. 2 órától 8-ig, — 19-én a társas közebéd tartatván meg, a lövés csak d. u. órákban fog folytatni, — 20-án pedig d. u. órákban csak is az emléktábla fog kitétetni, minden résztvevő egy-egy lövést tehet, annak bevételével a díj kiosztás történet, s az egész ünnepélyt egy zártkörű tánczvigalom rekeszti be. — A társulat által ez alkalomra kitűzött díjak: 1-ös díj 2 darab arany, 2-dik díj 1 db arany, 3-dik díj 2 db 2 ftos tallér, 4-dik díj 3 db 1 ftos tallér, 5-dik díj 1 db 2 ftos tallér, 6-ik díj 1 db 1 ftos tallér; hozzájárul még ezekhez az egyes tagok által ajánlott emléktárgyak. — A felügyeleti rend következő: aug. 16-án d. e. felügyelő Ruprecht Antal allövész, d. u. Reich Ferencz r. tag, 17-én d. e. Nurián Imre allövész, d. u. Helleman János r. t. 18-án d. e. Fihinger Károly r. t., d. u. Gilyén József r. t., 19-én d. u. Antal Kristóf r. t. 20-án d. u. Köszegey Mihály fölvész és Sztanaczký János jegyző — Ezen királylövészetén lehet minden önálló egyén, ha nem tagja is a társulatnak, mindazáltal a felügyelőknak tett előleges bejelentés után. — Ezen lövészetbeni részvételre tisztelettel hívatik meg a n. é. közönség. — Kelt Szatmárnémeti a lövész-társulat 1866. július 18-án tartott üléséből. — Köszegey Mihály, fölvész. Sztanaczký János, jegyző.

— Rendszerváltozás előjele az, hogy a hivatalokhoz megjött személyzeti fizetés összeírása, minthogy az elrendelendő alkotmányos választáskor kimaradandó családok hivatalnokok féle, családalanok 3 havi végdíjban részvételre tervezetik.

— Azoknak, kik jutányosan akarnak nürnbergi árukat, (főriak pipát) vásárolni, ajánljuk Beer Simon kazinczi utcai kereskedését. — Angol módszer szerint legkevesebb perczenet vesz, hogy legtöbbet eladhasson.

* „Egy polgár leány” című beszélyünk ugy látjuk hamar az élére talált, s így még gondosabb átdolgozással folytatni fogjuk s benne ostromolni a társadalmi hibákat. Többek megnyugtására azonban kinyilatkoztatjuk, hogy mi senkit sem vittünk tollunk alá s ő vagy ők és nem mi vagyunk az oka, ha életkéjük rá vagy rájuk alkalmazható. Mi az életet vázoljuk ugy a mint van.

— Közelebbi napokban az u. n. tisztí casinó helyiségében német saengerek énekelték szemtelen kértelmű dalokat, férfi s mi nagyon jellemzetes nagy nő közönség előtt. Fájdalom, hogy a szemérem himporát így fujja le a nőiségről az álmiveltésig vétkes mázsa. Hatóságunk igen nagy szolgálatot tenne a miveltségnek és erkölcsiségnek, ha ilyen előadásokat városunkban meg nem engedne.

Vegyes hírek.

* Erdőd környékéről írják, hogy ott f. hó 20-án jó kis eső volt; volt biz ott jég is, de türehető mennyiségben. E vidéken a szőlő igen szépen mutatkozik, a buza termés sem ad panasza okot, de a zab szörnyű silány, a tengerhez is igen vékony a reménység. Az idő meghűvösödött, csaknem folytonosan borong, azonban eső igen kis mennyiségben esik, annyival több s nagyobb hideg szelek fújdogálnak, melyek szintén nem kedvező jelenségek tavaszi növényzeteink megáldására nézve.

* A szomszéd géresi határban július 2-ik hetében az aratók egy emberi hullára akadtak, már csak a koponya lábszárok voltak meg, azok is szerte huzgálva, hihetőleg az ebek által. Ott volt még felrohadásba gubája is. A közvélemény egy ottan közelben szolgált kondás hullájának hiszi a csontvázakat, ki testvérjét mint beteg hagyta othon, s hihetőleg tovább vánszorogni nem tudván, a buza vetés közé feküdt, hol lelket ki is lehelte. Többben emlékeznek vissza a rossz levegőre, mely több hónappal előbb még ugyszólva a tavasz utolján a tájon terjengett, de hogy honnét származik senki sem tudta, s e helyre senki sem bukkant mind ez ideig. A t. járási szbiróhoz jelentés tételven, e tárgyban a további intézkedések megtétek.

* Igen sok tüzeset adta elő magát az Érmelléken, így folyó hó elején Tasnádszántón igen nagy tüzet mondanak, mely a ref. papi laktól kezdve egész utcát elhamvasztott. Kr. Mihályfalván valami széna, s még egy pár épületet is mondanak; az ákosi határban gondatlanságból a szénába s buzába sok kár történt;

Így égett el régebben több görési ember szénája, szintén a déli szalonna sütéskor. Érszentkirályról most tegnapelőtt (július 24-én) halljuk a hírt, hogy szintén a szalonna sütésből eredt tűz miatt széna s buza lett a lángok áldozata nem kis mennyiségben. Petriből is nagy tüzesetet mondanak. A szárazság okozta ily temérdek csapás között valóban szomorítottok, s annival súlyosabbak a számos tüzesetek.

* Látogatás Deák Ferencznél. Gr. Andrássy Gyula és gróf Károlyi György koronaőr, mintegy egy héttel ezelőtt Szent-Lászlóra rándultak nagy hazánkfia meglátogatása végett.

* Jul. 31-kén országba közhangulatának engedve Viktor Emmanuel király kinyilatkoztatta, hogy békét addig nem köt, míg nem győznek az olasz fegyverek. Jó az a lelkesülés, de mit tegyen ha rossz a katona!

* Hogy a lissai tengeri ütközetben ki győzött máig sem tudjuk, annyi bizonyos, hogy Persano olasz tengernagy rosszul vezényelt, foly ellene a vizsgálat.

— Ausztria nem biztosította szövetségeseit, s a porosz most egymásután veri le őket, s dictálja nekik a béke feltételeket.

* A porosz és osztrák u. n. nikolsburgi béke okmány még nincs teljesen elkészülve, aláírva, s feltételei nincsenek hivatalosan közölve. Annyi bizonyos, hogy Csehország egy része a hadi sarcz lefizetéseig porosz kézben marad. 50 millió p. forintot úgy látszik elvállalnak a bécsi bankárok; de a porosz 90 millió p. forintot, a fegyverszünet végéig 400 ezer porosz katona élelmezését (mintegy 500 ezer ft) követel. Ennyi pénzt most előteremteni lehetetlenséggel határos.

— Távirtdai közlekedés megszüntetése. A pesti távirtdai igazgatóság közölte, hogy magántávírógyönyök földalata Vác, Esztergom, Érsek-Ujvár, Komárom, Győr, Mosony, Tokaj, Miskolcz, Kassa, Eperjes, Bártfa és Dukla, továbbá Szekesfehervár, Veszprém, Fűred, Pápa, Keszthely, Siófok, Pozsony, Nagyszombat, Vág-Ujhely, Galgóc, Pöstyén, Trenesén, Baan, Tapolczán és Nyitrán további intézkedésig meg van szüntetve.

Egy régi levél.

Bethlen Gábor levele Kapi Zsigmond és Lászlóhoz 1621.

Gabriel dei gratia stb.

Generosi fideles nobis dilecti salutem e Graam. Az szegheny üdvözült Rhedei Ferencz Ur testét Philekbeől kiadván, ma Isten akaratyából ide Cassara érkeznek vele; mivel penigh szegeny megholt Urnak temeti imár nem egiebet hanem földet kívánnak, temesetet az ielen való holnapnak huszonkilencedik napjara rendeltük Zent Jobra, itt azért az testet nem akarván késlelni az íveő vasarnap megindittatjuk kit szerelmes hazunk népe szintén Zent Jobigh, magunk penigh egyideigh olyan réghí Vitez Urnak, és érdemes hazafiának utolsó bütsület tételnek okáirt elakarjuk kísérni, Hüségteknék azért hadgiuk és parancsollyuk, is az mi levelünk látván, az közelben íeőveő Zombatra íeő ievön be ide Cassara hogy más nap veleőnk egietemben az testet kísérhesse el, itt meg nem késleliük, hanem hazához vissza bocsiattjuk. De ceteri eidem propensi manemus. Secus non facturi. Datum Cassoviae die 29. May anno Domini 1621. Gabriel mp.

Közlő: Poresalmi Soma.

ÜZLET:

Szatmártt, augustus hó 1-én tartott hetivásári piaci árak következők köblönként: Tiszta buza 6 ft 60 kr—7 ft. Kétszeres 5 ft 50 kr—6 ft. Rozs 4 ft 80 kr. Tengeri 7 ft 20 kr—7 ft 60 kr. Árpa 4 ft—4 ft 80 kr. Zab 2 ft 80 kr—3 ft. Kása 10 ft—11 ft. Főzlelk 14—15 ft.

Mátészalkán, július hó 27-kén tartott hetivásári piaci árak következők köblönként: Tiszta buza 7 ft—7 ft 60 kr. Rozs 5 ft. Árpa 4 ft. Tengeri 7 ft 20 kr.

A mátészalkai Sándor-gőzmalom árai:

Asztali dara nagyszemű 11 ft 80 kr. Asztali dara apró 12 ft 20 kr. O. számu liszt 11 ft, 1. sz. 10 ft, 2. sz. 9 ft 40 kr. 3. sz. 9 ft, 4. sz. 8 ft 60 kr. 5. sz.

8 ft 20 kr, 6. sz. 7 ft 60 kr. 7. sz. 6 ft 60 kr. Rozsliszt 1-ső rendű 7 ft. 2-od r. 6 ft 40 kr. 3-ad r. 5 ft 80 kr. — Raktára e gőzmalomnak Szatmáron Szőnyi Ferencz urnál van.

N.-Károlyban, július hó 30-án tartott hetivásári piaci árak következők köblönként: Tiszta buza 6 ft 60 kr—7 ft. Kétszeres 5 ft 20 kr—6 ft 40 kr. Rozs 4 80 kr—5 ft. Árpa 4 ft 20 kr—4 ft 80 kr. Zab 2 ft 60 kr—2 ft 80 kr. Tengeri 7 ft 30 kr—8 ft. Kása 10 ft—10 ft 20 kr. Lencse 12 ft. Paszuly 8 ft 80 kr—15 ft 30 kr. Krumpli 5 ft—5 ft 20 kr.

Lóugrás szerint megfejtendő s aktalány

(Klempár Józseftől.)

e	Lé	jét	ga	lom	hű	i-	ha
1	2	3	4	5	6	7	8
Szen-9	la-10	zik-11	sze-12	de-15	nyu-14	lé-15	a-16
te-17	a-18	lom-19	tom-20	ferj-21	re-22	majd-25	ge-24
ül-25	tel-26	do-27	kort-28	mat-29	nak-30	Most-31	tét-32
vi-33	ha-34	nő-35	A-36	gon-37	fi-38	zsen-39	tom-40
tem-41	ve-42	é-43	bá-44	E-45	do-46	Te-47	nak-48
el-49	ló-50	dem-51	tu-52	nem-53	fel-54	lá-55	tem-56
en-57	a-58	Ba-59	gon-60	Meg-61	le-62	mány-65	vém-64

Megfejtését lapunk 32. száma hozandja. Szerk.

HIRDETÉSEK.

HIRDETMÉNY.

Alólírott mély tisztelettel köztudomásra hozza a nemes Szatmárvárosi t. c. szülőknek, hogy ő az idei szüenidő alatt magánórákat ad a reál-tantárgyakból, t. i. a közönséges és kereskedelmi számvetésből, a földrajz- és földképrajzból, a mértanból, a mértani és szabadkézi rajzból, a szépirászatból és a németnyelvből; ugyszintén az elemi tanulóknak az összes elemi tantárgyakból.

Az előadási idő főelemi tanulóknak naponkint délelőtti 8-tól 10-ig, al-gymnasiumi és kereskedelmi vagy magántanulóknak, vagy végre bárkinek, aki magának a reáltárgyakban némi ügyességet szerezni óhajtana, naponkint délelőtti 10-től 12-ig tart.

Azon t. c. szülők, kik bizodalommal viseltetnek irányomban, alázatosan felkérnek, hogy gyermekeiket mentől előbb a mintafőtanoda első osztályában bármelyik napon délelőtti 8-tól 11-ig beirassák.

A tandíj mindakét hónapra előre kifizetendő, mely elemi tanulóknál vagy olyanoknál, kik még iskolába nem jártak, havonkint 2 forintra; más tanulóknál havonkint 5 forintra állapított meg.

Ki egyébaránt mély tisztelettel vagyok a nemes Szatmár városi t. c. polgárainak alázatos szolgálja Szatmártt, 1866. augusztus 1-én.

Dölle Ödön, szatmári mintafőelemi-tanító, okleveles kereskedelmi tanár és reáltanárjelölt.

1—1

T. Aszalay Antal ur 8-dik számu házánál a piac oldalon butorozva vagy a nélkül, 1866. év Szentmihálytól kiadandó: 4 szoba, 1 konyha, 1 kamara, 1 fa-, 1 bor-, és zöld-séges pince; azaz egy családi, vagy pedig 3 magány-lakra is beoszthatók, mivel külön bejárásai vannak. 1—4

353/alp.

HIRDETÉS.

1—2

Az alább nevezett építkezések, folyó augusztus hó 8-án délutáni 4 órakor, Szatmár-Németi város alpolgármesteri hivatalában az e végett megbízott küldöttség jelenlétében tárgyalandó nyilvános árlejtésen, a legelőszóbban vállalkozónak vállalatra fognak kiadni, és pedig

1. Az újváros házánál külső meszelés 408 ft 40 kr.
2. A R. Cath. Plebániához tartozó majorsági telken 475 ft 85 kr.
3. A R. Cath. Egyházlaknál 154 ft 62 kr.
4. A város majorsági telkén 163 ft 49 kr.
5. A »Zöldfa« című vendéglőnél 112 ft 85 kr.
6. A Várnagyi laknál 93 ft 81 kr.
7. A Hid vám háznál 45 ft 68 1/2 kr.
8. A Vágó szinnél 33 ft 50 kr.
9. A Szamosparton vízmerítő-lépcső és korlát 84 ft 75 kr.
10. A Szatmárhegyi koresmánál 263 ft 94 kr.
11. A Szatmárhegyi kettős szárazmalomnál 62 ft 25 kr.
12. A Hegyi mészárszéknél 8 ft 75 kr.
13. A Homorodi koresmánál 52 ft 22 1/2 kr.
14. Az Oroszfalusi koresmánál 112 ft — kr.
15. A Rézteleki koresmánál 88 ft 40 kr.
16. A Hegyi város házánál s hajdu háznál 66 ft 93 1/2 kr.

Összesen 1903 ft 45 1/2 kr.

A vállalkozni kívánóknak a részletes feltételeket az alpolgármesteri hivatalban hivatalos órákban megtekinthetik, s az építkezések minőségéről kellő tudomást szerezhetnek. — A zárt-ajánlatokat is ugyanoda az árlejtésre kitézött határnap délutáni 4 órájára beadhatják.

Kelt Szatmártt, 1866. aug. 1-én.

Sándor János, alpolgármester.

351/alp.

1—3

Haszonbéri hirdetmény.

Szatmár-Németi sz. kir. város alpolgármestere által f. é. 1677. sz. a közgyűlési határozat következtében ezennel közhírré tétetik, miszerent az alább kiírt Szatmár-Németi város tulajdonához tartozó haszonvételek f. évi november hó 1-től az alább megírt napon s helyiségben nyílt árverésen a legelőbbet ígérőnek haszonbérbe fognak kiadni, és pedig

- 1-ör. A »Zöldfa« című vendéglő s a városi bormérési jog együtt 6 évre 2 óra kikialtási összeg 11,500 ft.
- 2-ör. A Homoródi koresma 3 évre 2 óra kikialtási összeg 500 ft.
- 3-ör. Csernatszégi koresma 3 évre 2 óra a hozzátartozó földekkel, kikialtási összeg 700 ft.
- 4-ör. Az Oroszfalusi koresma s malom 6 évre s 2 óra, szinte a hozzátartozó földekkel kikialtási összeg 530 ft.

Árverési helyiség a városház tanácssterme, árverési határnap f. évi augusztus hó 29-ik napjának reggeli 9 órája.

Az árverelni szándékozók a fent kiírt helyre s határnapra, elegendő bánatpénzzel ellátva, azzal hivatnak meg, hogy az árverési feltételek addig is alpolgármesteri hivatalnál bármikor megtekinthetők.

A fentírt határnapig beérkezendő szabályszerű zártajánlatok, ha azokhoz az ajánlott összegnek 10%-tőlja bánatpénzzel mellékeltek, az alpolgármesteri hivatalban elfogadjatik.

Kelt Szatmártt 1866. jul. 31-én.

Sándor János, alpolgármester.

338/866 P.

1—3

Árverési hirdetmény.

Sasku Jakab vagyonbukott csődtömegéhez tartozó és a sz.-váraljai 532. telekjegyzőkönyvben foglalt 795. és 801. h. r. szám alatt találtató gyümölcsös aljaj, borházzal, aszálóval és istálóval ellátott 1150 fra becsült szőlőbirtok, a tekintetes megyei törvényszéknek f. év június 9-ikén 1668. P. sz. a. kelt végzése által nyilvános árverésen eladni rendeltetvén, — első árverési határidőül folyó év augusztus hó 30-ik napja, másodikul szeptember hó 29-ik napja mindenkor délelőtti 9 órája

a helyszínére Sz.-Váraljára, azon megjegyzéssel tüzetik ki, miszerint az árverési feltételek e szolgabírói bíróságnál bármikor megtekinthetők.

D.-Apáti július 27. 1866.

Nagybányai j. főszbirája
Cseh János.

349/1866 tk.

3—3

Hirdetményt.

Sipos István telperes javára, Kis János földmives és neje Takács Sára alperesek elleni végrehajtás folytán, nevezett alpereseknek 1122 sz. a. levő, azonban Sipos István nevére telekkönyvezett és 520 fra becsült házastelkük 120 ft s járuléka fejébe eladati rendeltetvén, e végett f. é. augusztus 11-dik napja első, ismét szeptember 15-dik napja második határnapul mindenkor d. u. 5 órakor a helyszínére oly módon tüzetik ki, hogy az elárverelendő házastelkek első izben becsáron felül, másodizben pedig azon alól is el fog adatni.

Az árverési feltételek a város tkönyvi hivatalban hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Szatmárváros tszéke mint tkönyvi hatósága 1866 május 29-én tartott üléséből.

376/1866 tk.

Hirdetmény.

Csetnek Mihályné Roros Mária n. a. rasztalt alperesnek e városi 1348-ik sz. tkönyvben foglalt összes birtokai egyenkénti darabokba, melyek együtt 2590 fra becsültek, Hartman István telperes javára 100 ft s járuléka erejéig bíróság elárvereltetni rendeltetvén, e végett f. é. augusztus 27 és 28-dik napjai első, ismét f. é. szeptember 28 és 29-dik napjai második határnapul, mindenkor délelőtti 9, és délután 3 órára és a tkönyvi irodába, oly módon tüzetik ki, miszerint az árverés megkezdetvén, folytatatni fog mindaddig, míg telperes ki nem elégitteük vagy az árveréstől vissza nem lép, és annak kijelentése mellett, miszerint az elárverelendő birtok első izben a becsáron felül, másodizben pedig azon alól is el fog adatni.

Az árverési feltételek hivatalos órák alatt e városi telekkönyvi irodában megtekinthetők.

Szatmárváros törvényszéke mint telekkönyvi hatóság 1866. május hó 29-én tartott üléséből.

2—3